

Infra-alalla täystyöllisyys – 2018 kasvu taittuu

Infrarakentaminen kasvaa vuonna 2017 noin 1–2 prosenttia. Liikenneväylien korjausvelan lyhentäminen, aluerakentamiskohteet ja vilkas asuntorakentaminen pitävät yllä edelleen infrarakentamisen kysyntää. Syksyllä 2017 sekä urakoitsijoiden että suunnittelijoiden kapasiteetti on hyvin käytössä. Vuonna 2018 kasvusektoreita ovat maantie- ja katurakentaminen sekä energia- ja vesihuolto. Myös teollisen tuulivoiman rakentaminen jatkuu vilkkaana. Koko infrarakentamisen kasvu taittuu uudistalonrakentamisen aluetöiden supistuessa 2018. (Infrasuhdanteet 2017–2018; 28.9.2017).

Sektori	Muutos 2018
Maantiet	Kasvaa
Kadut	Kasvaa
Radat	Supistuu
Tietoliikenne	Supistuu
Energia	Kasvaa
Vesihuolto	Kasvaa
Muut väylä- ja ympäristöhankkeet	Ennallaan
Kaivosten avaaminen	Ennallaan
Talonrakentamisen alueosat	Supistuu
Kiinteistöjen ulkoalueiden hoito	Ennallaan
YHTEENSÄ	Ennallaan

Kuluvana vuonna 2017 infrarakentamisen määrä kasvaa 1..2 prosenttia. Rakentaminen on ollut odotettua vilkkaampaa hyvän talouskehityksen ansiosta. Infrarakentamisen kasvun arvioidaan taittuvan vuonna 2018. Monet infrarakentamisen sektorit säilyvät vilkkaina mutta eivät enää kasva.

Infrarakentamisen suurin yksittäinen sektori on ollut talonrakentamiseen liittyvä aluerakentaminen ja talojen pohjatyöt. Nämä hankkeet keskittyvät kasvukeskuksiin, erityisesti pääkaupunkiseudulle. Kaupungin sisäiset liikenteen järjestelyt tulevat vauhdittamaan talonrakennushankkeita Tampereella. Turussa joukkoliikenteen hankkeista ei ole tehty vielä päätöksiä.

Valtion budjetti

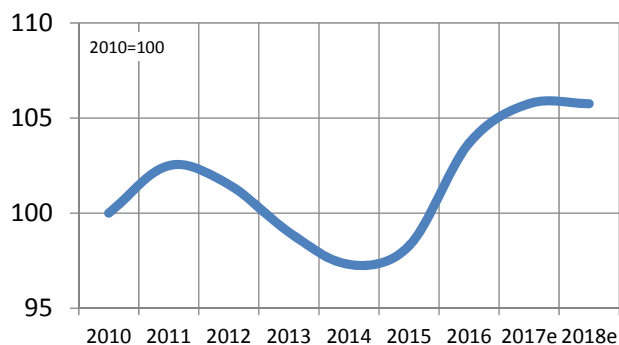
Vuoden 2017 aikana käynnistyivät Vt4 Oulu-Kemin, Luumäki-Imatra radan, Vt12 Lahden eteläisen kehätien sekä Vt5 Mikkeli-Juvan rakentaminen. Vuonna 2017 liikenneväylien korjausvelkahankkeisiin käytetään 200 miljoonaa euroa ja lisäksi liikenneväylien kehittämisasiirrahoista siirretään rahoitusta perusväylänpitoon.

Vuonna 2018 korjausvelan lyhentämisasiirrahoitus kasvaa vuoteen 2017 verrattuna. Vuonna 2018 käynnistyvät Kehä I Laajalahden, Länsimetron jatkeen liityntäliikennejärjestelyt, Vuosaaren ja Kokkolan meriväylien sekä Hailuodon sillan rakentaminen. Elinkaarihankkeita rahoitetaan 2018 noin 120 miljoonalla eurolla.

Kuntien investoinnit korkealla

Suuret kunnat investoivat kunnallistekniikkaan vuonna 2018 hieman enemmän kuin 2017. Erityisesti Turussa ja Espoossa investoinnit kasvavat merkittävästi. Myös Tampereella infrainvestoinnit säilyvät korkealla. Tampereella raitiotie toteutetaan yhtiömallilla ja investointi ei näy kaupungin investoinneissa. Helsingissä ja Oulussa kasvu on maltillista. Vantaalla investointien kasvu osuu vuodelle 2019.

Infrarakentamisen määrä

Maailmantalous piristymässä hitaan kasvun jälkeen

Uudistalonrakentamisen aluetyöt

Kaksi vuotta jatkunut talonrakentamisen aloitusten kasvu taittuu mutta säilyy korkealla tasolla. Talonrakentamiseen liittyvät maarakennustyöt ovat edelleen 2018 infrarakentamisen suurin sektori.

Yksityinen sektori

Kun Äänekosken biotuotetehdas ja Naantalin monipolttoainevoimala otetaan käyttöön, nousevat uusiutuvat fossiilisia polttoaineita suosittumaksi 2018. Energiantuotannon rakennetta tulee muuttamaan myös rakenteilla oleva Kymijärvi III biolaitos sekä Eurajoen kolmannen ydinvoimalan valmistuminen. Infrarakentamisen kannalta ajankohtainen hanke on Hanhikiven ydinvoimala. Teollisen tuulivoiman rakentaminen jatkuu vilkkaana 2018.

Hiljaisten vuosien jälkeen kaivosinvestoinnit ovat globaalilla tasolla kasvussa. Suomessa useat kaivosinvestoinnit odottavat käynnistyspäätöksiä.

Valtion ja kuntien rahoitusvaje

Julkisen sektorin velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi lähes 64 prosenttiin vuoden 2016 lopussa. Vuonna 2017 velan osuuden ennakoitaan nousevan lähes 65 prosenttiin, joka on selvästi EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen viitearvon (60 %) yläpuolella.

Investoinnit, lisääntyneet tehtävät ja palvelujen kysynnän kasvu ovat nostaneet kuntien ja kuntayhtymien velkaantuneisuuden 8 prosenttiin Suomen bruttokansantuotteesta. Tilanne tulee muuttamaan, kun suuri osa kuntien tehtävistä siirtyy maakuntien vastuulle.

Globaali talouskasvu nostaa maarakentamisen kustannuksia

Maarakentamisen kustannukset ovat kokonaisindeksillä mitattuna 1,9 prosenttia korkeammat kuin vuonna 2016. Merkittävin yksittäinen tekijä on öljyn hinta. Kesällä 2014 alkanut öljyn halpeneminen kääntyi lieväksi hinnan nousuksi kesällä 2016. Öljyn hinnan nousu välittyi maarakentamiseen bitumituotteiden (vuodessa + 17,7 %), polttoaineiden (+ 11,8 %) ja muovituotteiden (+ 5,6 %) välityksellä. Globaalista talouskasvusta aiheutuu metallituotteiden (+ 7,4 %) kustannusten nousu. Muiden maarakentamisessa käytettävien materiaalien ja työn kustannusnousut ovat jääneet 0-2 prosenttiin tai jopa laskeneet, kuten korot ja vakuutukset (-10,9 %).

Bruttokansantuotteen muutos

Kuluvan vuoden 2017 talouskasvuennusteet ovat 2,0–3,0 prosentin välillä. Talouskasvun ennakoitaan putoavan hieman vuonna 2018 arviolta tasolle 2,0–2,5 prosenttina. Talouskasvu pitää yllä infrarakentamista hyvällä tasolla

Suomen tärkeimpien vientimaiden talous

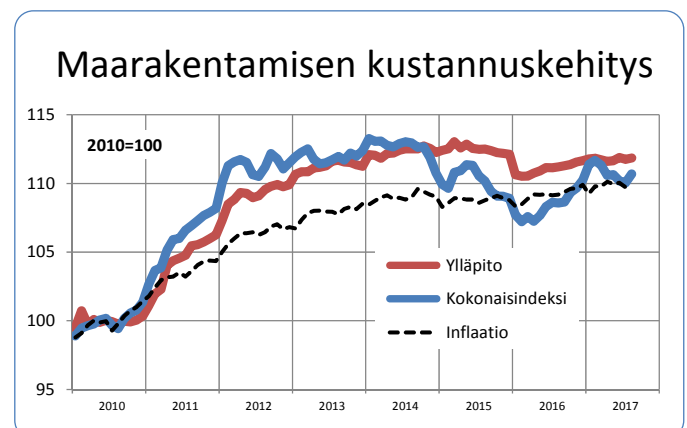
Maailman talous on kasvanut vuonna 2017 noin 3 prosentin vauhdilla ja saman vauhdin ennakoitaan jatkuvan vuonna 2018. Myönteinen kehitys koskee myös Suomen tärkeimpiä kauppakumppaneita vientimaita ja näkyy viennin kasvuna.

Ruotsin talouskasvu hidastuu vuoden 2017 2,7 prosentista vuoden 2018 2,2 prosenttiin. Ruotsissa kasvun uhkana ovat mm. asuntomarkkinat (S&P 201 AAA).

Venäjän talous kasvaa arviolta 1,5 prosenttia 2017 ja 2018 öljyn hinnan ollessa noin 50\$ tynnyriltä. Suomen vienti Venäjälle on kasvanut vahvasti 2017 (S&P 2017 BB+).

Saksan talous kasvaa 2017 arviolta 1,5–2 prosenttia ja vuodelle 2018 odotetaan samaa kasvua. Kasvua jarruttaa pula osaavasta työvoimasta (S&P 2017 AAA).

Kiinan talouden kasvu supistuu pitkän aikavälin 10 prosentin tasolta 2017–2018 noin 6 prosentin tasolle. Kiina velkaantuu vauhdilla julkisen- ja yritysvelan ollessa jo 260 % bkt:stä (S&P 2017 AA-).

Lähde: Tilastokeskus

Suunnittelusektorilla 2017 hyvä tilanne – 2018 heikkenee

Syksyllä 2017 suunnittelijat ovat nostaneet toistamiseen merkittävämmäksi ongelmaksi osajapulan suunnittelussa ja projektien vetämisessä. Konkreettisen uhkakuvan muodostavat tämän hetken koulutusleikkaukset, infrasektorin koulutuspaikkojen riittämättömyys sekä yliopisto- että AMK-tasolla ja vaikeudet kotouttaa ulkomaisia opiskelijoita Suomeen. Nämä vähentävät Suomen elinkeinoelämän ja hallinnon tarpeisiin käytettävissä olevien osaajien määrää tulevaisuudessa.

Suunnittelijoiden suhdannetilanne:

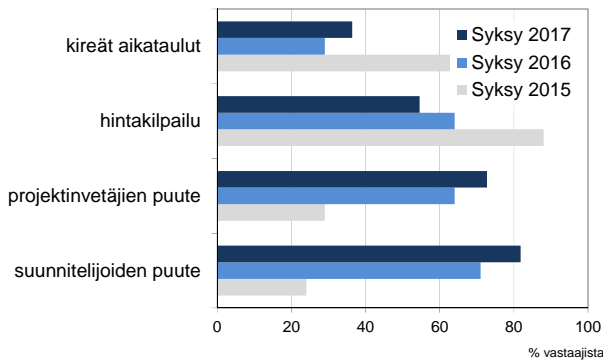
Suunnittelun suhdannetilanne on parantunut edelleen vuodesta 2016. Hintakilpailu on edelleen vähentynyt ja lyhyt tilauskanta kosketti vain joka neljättä vastaajaa.

Tietomallintamisesta on kysytty vuosina 2015–2017. Ensimmäisellä kerralla sen vajeen koki ongelmaksi 18 prosenttia vastaajista, syksyllä 2017 kukaan vastaajista ei potanut pulaa tietomallintajista.

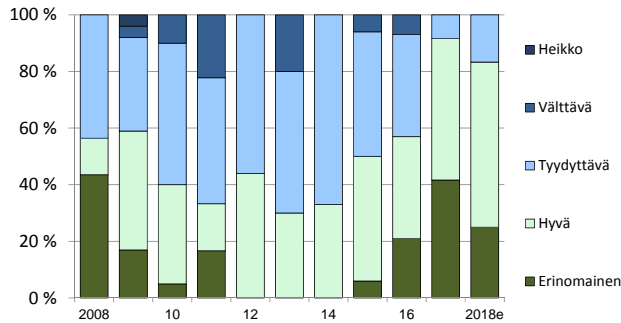
Suunnittelijoiden kysyntätilanteen aallonpohja oli vuonna 2013. Siitä lähtien kysyntätilanne on parantunut vuosi vuodelta. Syksyllä 2017 92 prosenttia suunnittelijakyselyyn vastanneista arvioi suhdannetilanteensa vähintään hyväksi tai erinomaiseksi ja 8 prosenttia tyydyttäväksi. Vuonna 2018 odotetaan suhdannetilanteen heikkenevän. SKOL jäsenkyselyn mukaan uusien infrasuunnittelutilausten määrä on laskenut 39 prosenttia kesällä 2017 verrattuna samaan ajankohtaan vuonna 2016.

Rakennuttajien mielestä suunnittelijoiden tarjoushalukkuus on pysynyt samalla hyvällä tasolla kuin vuonna 2016. Tarjoushalukkuuden arvioidaan pysyvän normaalina vuonna 2018. Tarjousten hintataso oli alimmillaan vuonna 2014, jonka jälkeen se on noussut hieman. Nousun ennakoitaan taittuvan vuonna 2018.

Ongelmat - infrasuunnittelu ja konsultointi

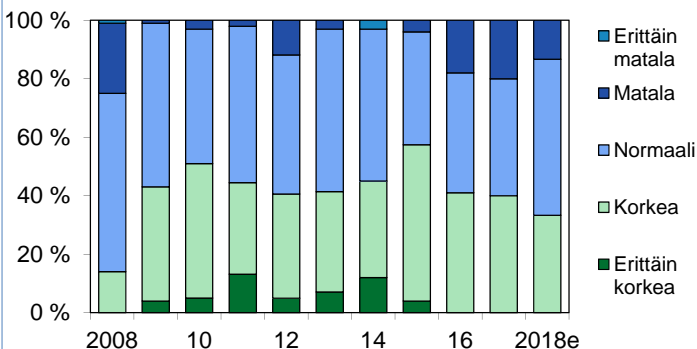

Infrasuunnittelun ja -konsultoinnin suhdannetilanne

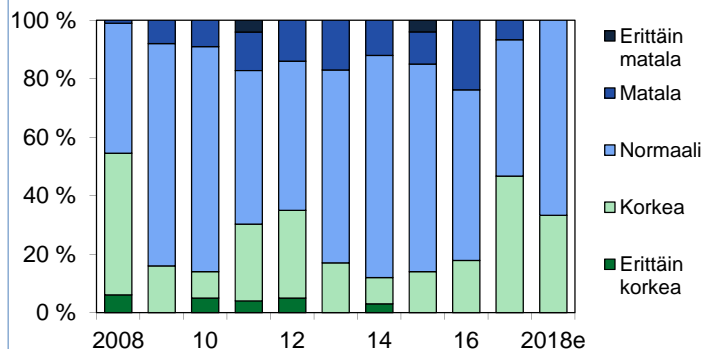
Lähde: Infrarakentaminen muutoksessa, suhdannekysely syksy, 2017

Tarjoushalukkuus - suunnittelijat

Lähde: Infrarakentaminen muutoksessa, suhdannekysely syksy 2017

Tarjousten hintataso - suunnittelijat

Urakoinnin kapasiteetti hyvin käytössä – tarjosten hintataso maltillinen

Tilausten turvaaman työkannan pituus on kesällä 2016 noussut 6,6 kuukauteen. Tilauskannan pituus on 10 vuoden keskiarvoa korkeammalla tasolla ja kuukautta pidempi kuin vuonna 2016. Urakoitsijoiden toiminnan kannattavuus ja kapasiteetti suhteessa kysyntään on pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2016. Kesällä 2017 resurssien käyttöaste oli 86 prosenttia, joka on viimeisen kymmenen vuoden keskiarvoa muutaman prosentin korkeampi lukema.

Urakoitsijoiden suhdannetilanne on ollut kesällä 2017 hyvä. Tilanteeseen on vaikuttanut infrahankkeiden lisäksi vilkas asuntorakentaminen. Hyvän suhdannetilanteen ennakoidaan jatkuvan vuonna 2018.

Urakoitsijoiden suhdannetilanne:

Rakennuttajien mukaan urakoitsijoiden tarjoushalukkuus pysyy samantasoisena vuonna 2018, mitä se on ollut vuosina 2016–2017. Rakennuttajat pitivät vielä vuoden 2017 hintatasoa normaalina, mutta ennakoivat hintatason nousevan vuonna 2018.

Rakennuttajien kiire lisääntynyt

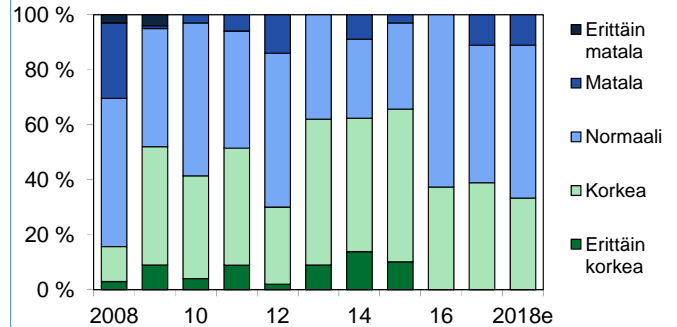
Rakennuttajien kiire on ollut kesto-ongelma niin pitkään kuin näitä rakennuttajien suhdannetiedusteluja on tehty. Kiire helpotti vuonna 2016, mutta on palannut jälleen merkittävämmäksi rakennuttajien ongelmaksi. Kiireen taustalla on mm. vaihtuva henkilökunta ja puute osaavista rakennuttajista.

Toiseksi suurimmaksi ongelmaksi koetaan kausivaihtelu. Se on usean toimialan yhteinen ongelma, mutta vaivaa erityisesti kuntia ja valtion väylähankkeita.

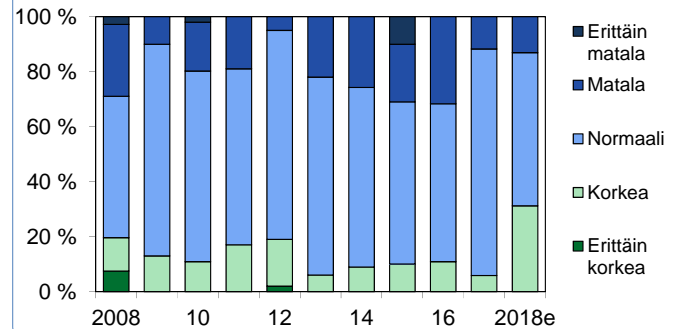
Tyytyväisyys suunnittelun ja urakoinnin laatuun vaihtelee vuosittain. Urakoinnin laatuun oltiin vuonna 2017 tyytyväisiä, mutta suunnittelun laadun koki ongelmaksi joka toinen vastaaja. Suunnittelusektorin huoli työvoimasta näkyy rakennuttajille laatuongelmina.

Hintojen nousupaineet kohdistuvat kuitenkin vain alueille, missä rakentaminen on vilkasta.

Tarjoushalukkuus rakennustöihin

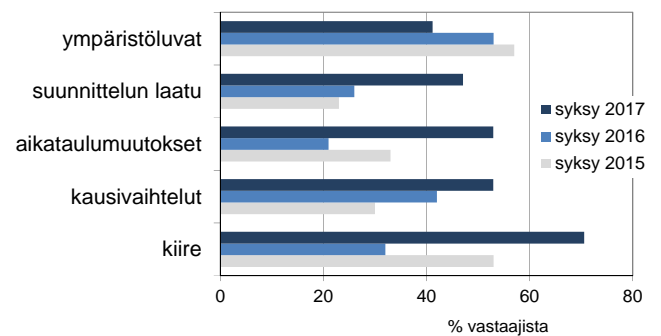
Tarjosten hintataso - urakoitsijat

Lähde: Infrarakentaminen muutoksessa, suhdannekysely syyskuu, 2017

Ympäristöluvut olivat vuonna 2016 merkittävin ongelma, syyskuussa 2017 se on vasta viidenneksi pahin rakennuttamisen pullonkaula.

Rakennuttajien ongelmat

Lähde: Infrarakentaminen muutoksessa, suhdannekysely syyskuu, 2017